

Roofvogeltelling in de Hoeksche Waard in 1996

Arie van der Linden, Gerard L. Ouweneel en Janus Verkerk

Voor de elfde keer in successie organiseerde de Vogelwerkgroep Hoeksche Waard in januari 1996 in De Hoeksche Waard (290 km², overwegend landbouwgebied) een integrale roofvogeltelling (Ouweneel & Verkerk 1995). Records sneuvelden. Bij eerdere midwinterroofvogeltellingen werd in de streek niet eerder een aantal van 299 roofvogels bereikt (Tabel 1). Evenmin 123 Torenvalken *Falco tinnunculus*, een gevolg van waarschijnlijk een derde record: het enorme aantal muizen. En tot slot smaakten de roofvogeltellers het genoegen twee Zeearenden *Haliaeetus albicilla* te kunnen bijschrijven, de logische consequentie van het langdurige verblijf van tenminste vijf Zeearenden in het noordelijk Deltagebied in de winter van 1995/96.

Alle blokken in het gebied werden geteld. Opnieuw ging een deputatie naar het eiland Tiengemeten, waar het roofvogelresultaat overigens niet meeviel: 18 roofvogels in vijf soorten, waarbij wel een Bruine Kiekendief *Circus aeruginosus* en vier Blauwe Kiekendieven *C. cyaneus*. Inclusief de elf van de Hoeksche Waard werden vijftien Blauwe Kiekendieven geteld, een sinds lang niet bereikte score, passend in de trend die de soort in de winter van 1995/96 te zien gaf (Ouweneel 1996). De lange winter en een overvloed aan muizen hebben ongetwijfeld de roofvogelpresentie in de streek en trouwens ook daarbuiten beïnvloed. Sneeuw ontbrak in ZW-Nederland nagenoeg. Het temperatuurverschil met het noordoostelijk deel van de natie was vaak langere tijd aanzienlijk. Niettemin raakte in de delta buitenwateren bevroren, waaronder het Haringvliet, zodat de verbinding met Tiengemeten per heli plaatsvond; op het Hollandsch Diep en Krammer-Volkerak bleven alleen de vaargeulen vrij.

De voorlaatste winter met een vergelijkbare hoge torenvalkscore was 1988/89, eveneens een muizenwinter. Muizenexplosies komen om de zes à zeven jaar voor en het is aannemelijk dat de droge warme zomer van 1995 een prima aanzet vormde. Vanaf najaar 1995 verschenen in alle biotopen, maar vooral in de graslandgebieden, opmerkelijk veel Torenvalken; het Oude Land van Strijen spande de kroon met begin januari 31 individuen. In deze uitgestrekte graslandenclave zaten ook veel Buizerds *Buteo buteo*; van de totaal 142 getelde vogels verbleef ongeveer 20% in het Oude Land van Strijen of direct belendende gebieden. Daarnaast was de strook langs Hollandsch Diep en Haringvliet met daarin de Esscheplaat, Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen en Korendijksche Slikken opnieuw het terrein met veel Buizerds. Nu najaar 1995 Justitie na grondige en langdurige voorbereiding een zich al lang rond Numansdorp afspelende roofvogelvergiftigingszaak aan de kaak kon stellen (van Dijk 1995),

mag worden verwacht dat de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen haar belangrijke positie voor roofvogels, waaronder Buizerds, weer kan gaan innemen.

Zomer 1995 deed in de voormalige eendenkooi op de Hoogezandsche Gorzen een paartje Haviken *Accipiter gentilis* een broedpoging. Of deze succesvol verliep bleef dubieus, wat niet verbaast gelet op de suspecte opstelling jegens roofvogels rond Numansdorp. Wel viel in de nazomer op Cromstrijen een eerste kalenderjaar Havik waar te nemen, maar deze kon afkomstig zijn van de belendende Esscheplaat, waar zomer 1995 een paartje huisde (med. van Loo), of anders van de in het Hollandsch Diep gelegen Sasseplaat waar opnieuw een paartje broedde, dat een jong grootbracht (med. Fey). De twee bij de telling vastgestelde Haviken kwamen van Cromstrijen respectievelijk Esscheplaat. Bij de 1996-telling ontbrak de laatste winters traditioneel in het Oude Land van Strijen aanwezige Slechtvalk. Weliswaar was op 13 augustus 1995 al een Slechtvalk op een van de hoogspanningsmasten te zien, maar nadien kwam slechts incidenteel een vogel opdagen, wellicht een gevolg van de veel deining veroorzakende ruilverkavelingsactiviteiten. De overige Slechtvalken kwamen van de Korendijksche Slikken en uit de buurt van de Haringvlietbrug. Op de Korendijksche Slikken verbleven vaak twee Slechtvalken. Martijn de Jonge kreeg een van deze vogels frontloge voor de schuilhut, hetgeen hem en de vogel een fraaie foto in De Volkskrant opleverde. Martijn vlaste overigens op de Zeearenden die in de winter van 1995/96 het noordelijk Deltagebied en de Hoeksche Waard luister bijzetten. De getelde Zeearenden kwamen van Cromstrijen en de Korendijksche Slikken. De najaar 1995 op de Korendijksche Slikken aanwezige Rode Wouw was half januari vertrokken. Tijdens de voorjaarsstrek kwam op 10 maart een Rode Wouw over Cromstrijen en op 7 april werd een vogel tussen Strijen en Maasdam gezien.

Tabel 1. Midwintertellingen (januari) van roofvogels in de Hoeksche Waard en op Tiengemeten.
Mid-winter counts (January) of raptors in the Hoeksche Waard and Tiengemeten.

Soort <i>Species</i>	Hoeksche Waard						Tiengemeten		
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1991	1993	1996
Zeearend <i>H. albicilla</i>	0	0	1	0	0	2	0	0	0
Br. Kiek <i>C. aeruginosus</i>	6	3	4	2	2	3	2	2	1
Bl. Kiek <i>C. cyaneus</i>	8	15	6	5	3	11	7	5	4
Havik <i>A. gentilis</i>	1	1	0	1	1	2	0	0	0
Sperwer <i>A. nisus</i>	16	14	12	10	11	13	1	0	2
Buizerd <i>Buteo buteo</i>	59	97	69	98	169	142	5	10	9
Ruigpootbuizerd <i>B. lagopus</i>	1	1	2	0	0	0	0	0	0
Torenvalk <i>F. tinnunculus</i>	85	70	61	67	39	123	5	15	2
Smelleken <i>F. columbarius</i>	3	3	5	0	1	1	0	1	0
Slechtvalk <i>F. peregrinus</i>	2	2	3	2	3	2	0	1	0
Totaal <i>Total</i>	181	206	163	185	229	299	20	34	18

Summary: Mid-winter count of raptors in the Hoeksche Waard

In January 1996, a census of wintering raptors was performed in the Hoeksche Waard, an area of 290 km² (mainly farmland) in the delta of the southwestern Netherlands. Nine species of raptors were observed (Table 1). The total of 299 raptors was the highest ever recorded since 1986. Presumably, the prolonged and severe winter of 1995/95, coinciding with peak numbers of voles, played an important role. At least five White-tailed Eagles wintered in the northern delta area, of which two stayed along the banks of the Hollandsch Diep-Haringvliet in the Hoeksche Waard.

Literatuur

- van Dijk H. 1995. Jachtopziener doodt roofvogels met behulp van ergiftigd aas. Het Kompas, 4 oktober 1995.
- Ouweneel G.L. & Verkerk A. 1995. Tien jaar wintertellingen van roofvogels in de Hoeksche Waard. *De Takkeling* 3(3): 50-52.
- Ouweneel G.L. 1996. Influx van Blauwe Kiekendieven *Circus cyaneus* in het noordelijk deltagebied in de winter van 1995/96. *De Takkeling* 4(2):

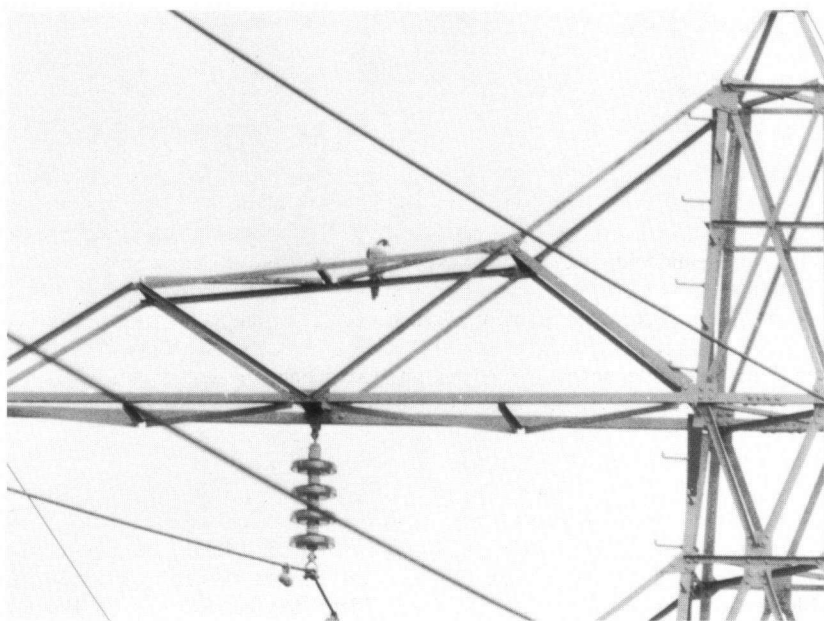

Foto: Slechtvalk, hoogspanningsmast Oude Land van Strijen, winter 1994/95 (G.L. Ouweneel).